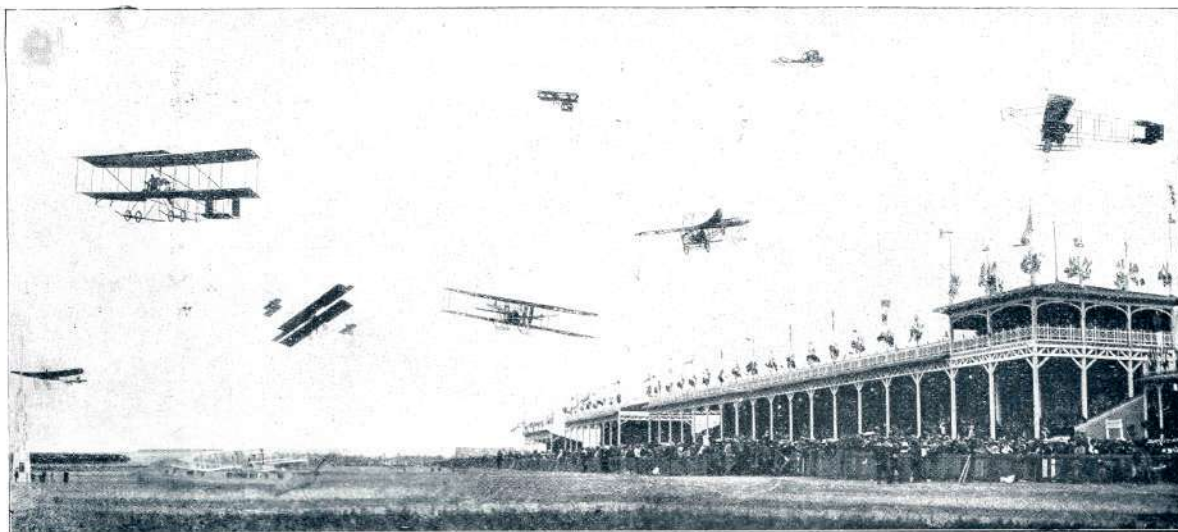

ZRAKOPLOVNA TEKMA V REIMSU

V književnem delu koledarja je na prvem mestu lepa pesem društvenega urednika prof. F. Rožiča: „Ilirskoj zvezdi Ljudevitu Gaju“. Isti pisatelj je v članku: „Ljudevit Gaj“ obširno in poljudno opisal življenje in delovanje tega zaslužnega Ilirca. Župnik M. Hok je opisal: „Hrv. hodočašče v Lurd g. 1908“, a učitelj M. Galović svoje vtise iz razstave v Pragi. Opisuje češko varčnost, razboritost in marljivost in opozarja, naj bi v tem Hrvati Čehe posnemali. Letos je minulo sto let, odkar se je porodil prvi društveni predsednik kanonik Tomaž Gajdek. Društveni urednik je posvetil temu vrlemu možu lep sonet in potem še opisal njegovo ljubezen do hrvaškega naroda in pa zasluge, katere si je pridobil za Jeronimsko društvo. Povest: „Braća“ je zajel društveni predsednik P. Leber iz narodnega življenja. Od dveh sinov, katerih oče je padel pod Jelačičem v boju s Turki, postane eden dober in umen kmetovalec, a drugi postane po skrbi Jelačičevi častnik, ki se potem, ko je umirovljen, tudi bavi doma z gospodarstvom. Pripovedovanje je kratko in poljudno in ljubezen do naroda in njegovega gospodarskega napredka preveva ves spis. Pesnik V. Gjurin je tudi letos spesnil za „Danico“ štiri lepe: „Prigorčice“. Poljudni pisatelj župnik I. Šafran uči v članku: „Iz vora svega dobra“ narod, naj ne zapuša ob nedeljah in praznikih sv. maše, — potreben nauk, posebno za nekatere kraje. Dr. R. Horvat je opisal v daljšem članku junaškega hrvaškega bana Jelačiča, a urednik Rožič mu je posvetil lepo pesem: „Mjeden konjik“. Opisana sta tudi dva škofa, senjski, dr. Anton Maurovič, in naslovni škof Pavel Gugler, ki je bil velik dobrotnik ne samo jeronimskega, nego sploh vseh hrvaških narodnih in prosvetnih društev. Članek: „Nova i najnovija prometna učila“ je prav umesten, naj tudi prosti narod nekaj izve o biciklih, avtomobilih, parobrodih, podmorskih ladjah, balonih in letelih strojih. Dobri gospodarski članki so: „Pravni savjeti pri trgovini marve“, „Loše i dobro uredjeno gnojište“ i „Vrijednost gnojnice“. Dr. A. Marković poučuje v dveh člankih narod, naj

se ne upira oblastim in naj se varuje pijanstva in pretepa, a članek: „Bosna i Hercegovina“ opisuje zgodovino teh dveh dežel, ki bode narod gotovo izvestno zanimala, posebno ker se je lanskega leta o tem toliko govorilo in pisalo. Iz teh kratkih obrisov lahko vsakdo spozna, da je „Danica“ skrbno in času primerno urejena, pa zato „Danico“ kakor sploh tudi Jeronimsko društvo, ki vrši med Hrvati isto zadačo, kakor naša Družba sv. Mohorja, toplo priporočamo.

1910

Janko Bartl.

Poljska.

Stefanja Laudynova: **Kwestja Polska i inne.** — Odlična poljska dama, ki prebiva v St. Peterburgu in pozna dobro rusko družbo in rusko dušo, je napisala vrsto člankov v dnevniku „Ruś“. Pozneje jih je prestavila na poljski jezik, razširila in dopolnila in izdala v posebni knjižici. V prvem članku „Stare rane“ poudarja, kako velik pomen imajo „stare rane“ za rešitev rusko-poljskega vprašanja. Dokler žive tradicije poljske, polne krvavih bojov z Rusi, dokler ima skoraj vsaka poljska rodbina med svojimi predniki ali še živečimi člani koga, ki je z lastnim življenjem posegel v oni veliki zgodovinski spor, se mora to vpoštevati, kadar se pristopi k rešitvi rusko-poljskega vprašanja. V drugem pismu zagovarja poljsko ženstvo in hvali njegove zasluge. V tretjem se obrača do ruskih žen in v četrtem do ruskega občinstva sploh. V petem pismu govori o slovanski ideji s stališča poljskega slovanofilstva, zlasti s stališča krakovskega slovanskega kluba. Zanimiva sta še zlasti deveti list, ki razpravlja judovsko vprašanje, in deseti in zadnji z naslovom: „Kje je Rusija — narod?“

V večini točk se lahko strinjamo s pisateljico. Žalibog je tudi njen glas ostal glas „vpijočega v puščavi“.

Żnicz. Miesięcznik polskiej młodzieży ze szkół średnich. Poljski dijaki srednješolci imajo dobro razvito medsebojno organizacijo, katere središče je